

OBSAH

| | |
|--|----|
| ÚVODEM | 8 |
| 1 ZÁKLADNÍ POJMY | 9 |
| 1.1 Účetnictví | 9 |
| 1.1.1 Podstata a prvotní funkce účetnictví | 9 |
| 1.1.2 Charakteristika vývoje účetnictví | 11 |
| 1.2 Podnik | 12 |
| 1.3 Hospodářská činnost podniku | 14 |
| 1.4 Řízení | 15 |
| 1.5 Kontrola | 16 |
| 1.6 Informace, informační procesy a informační systémy | 17 |
| 1.6.1 Potřeba informací, nutnost jejich zjišťování, pojem informace | 17 |
| 1.6.2 Informační procesy a systémy | 18 |
| 2 HOSPODÁŘSKÁ EVIDENCE, NÁRODOHOSPODÁŘSKÁ EVIDENCE, JEDNOTNÁ SOUSTAVA SOCIÁLNĚ EKONOMICKÝCH INFORMACÍ A INFORMAČNÍ SOUSTAVA ORGANIZACÍ | 20 |
| 2.1 Hospodářská evidence | 20 |
| 2.2 Národohospodářská evidence, jednotná soustava sociálně ekonomických informací a informační soustava organizací | 21 |
| 2.3 Požadavky kladené řízením podniku na informace | 23 |
| 2.3.1 Přesnost a úplnost informací | 24 |
| 2.3.2 Včasnost informací | 24 |
| 2.3.3 Informace vyjadřované ve fyzických a peněžních měřicích jednotkách | 25 |
| 2.3.4 Stupeň podrobnosti (zevšeobecnění) informací | 25 |
| 2.3.5 Operativnost informací | 26 |
| 2.3.6 Komplexnost informací | 26 |
| 2.3.7 Zjišťování informací z hlediska odpovědnosti (osob, útvarů) za výsledky práce | 27 |
| 2.4 Účetnictví | 27 |
| 2.4.1 Pojem účetnictví | 27 |
| 2.4.2 Charakteristické rysy účetnictví | 29 |
| 2.5 Rozpočetnictví | 31 |
| 2.5.1 Pojem a funkce rozpočetnictví | 31 |
| 2.5.2 Charakteristické rysy rozpočetnictví | 32 |
| 2.6 Kalkulace | 33 |
| 2.6.1 Obsah a vymezení kalkulace | 33 |
| 2.6.2 Charakteristické rysy kalkulace, druhy kalkulace | 33 |
| 2.7 Statistika | 34 |
| 2.8 Operativní evidence | 35 |
| 2.9 Zvlášť organizované evidence, pasporty a rejstříky | 36 |
| 2.10 Prvotní evidence | 36 |
| 3 PŘEDMĚT ÚČETNICTVÍ | 38 |
| 3.1 Charakteristika předmětu účetnictví | 38 |
| 3.2 Činitele ovlivňující předmět účetnictví | 38 |
| 3.3 Pojem a třídění hospodářských prostředků | 41 |
| 3.4 Koloběh hospodářských prostředků, charakteristika jeho fází | 47 |
| 3.5 Zdroje hospodářských prostředků a jejich třídění | 48 |

| | | |
|---------|---|-----|
| 4 | METODA ÚČETNICTVÍ | 53 |
| 4.1 | Vymezení metody účetnictví | 53 |
| 4.2 | Účetní doklady | 55 |
| 4.2.1 | Charakteristika, náležitosti a funkce účetních dokladů | 55 |
| 4.2.2 | Druhy účetních dokladů | 58 |
| 4.2.3 | Oběh účetních dokladů | 58 |
| 4.2.4 | Přezkušování účetních dokladů | 60 |
| 4.3 | Účet, soustava účtů | 61 |
| 4.3.1 | Význam, podstata a funkce účtu | 61 |
| 4.3.2 | Formy a struktura účtu | 63 |
| 4.3.3 | Účty hospodářských prostředků a jejich zdrojů, aktivní a pasívní účty | 64 |
| 4.4 | Zásady a metodické postupy provádění zápisů na účtech | 66 |
| 4.4.1 | Hospodářské operace a jejich vliv na soustavu účtů | 66 |
| 4.4.2 | Souvztažnost účtů | 67 |
| 4.4.3 | Podvojnost účetních zápisů | 68 |
| 4.5 | Zásady a metodické postupy sumarizace celkových údajů, účtů, účetní výkazy | 69 |
| 4.5.1 | Podstata a obsah komunikační funkce účetnictví | 69 |
| 4.5.2 | Rozvaha (bilance), bilanční princip, základní bilanční rovnice | 70 |
| 4.5.2.1 | Vznik, obsah a funkce rozvahy | 70 |
| 4.5.2.2 | Formy rozvahy | 71 |
| 4.5.2.3 | Uspořádání položek rozvahy, její periodičita a druhy rozvahy | 71 |
| 5 | OSTATNÍ PROSTŘEDKY METODY ÚČETNICTVÍ | 83 |
| 5.1 | Celkové vymezení | 83 |
| 5.2 | Syntetická a analytická evidence | 83 |
| 5.2.1 | Nutnost syntetických a analytických účtů | 83 |
| 5.2.2 | Syntetické a analytické účty a jejich vzájemný vztah | 84 |
| 5.2.3 | Rozdíly mezi syntetickou a analytickou evidencí | 85 |
| 5.3 | Předvahy | 85 |
| 5.3.1 | Kontrolní uzly a prostředky vnitřní kontroly zpracování účetních informací | 85 |
| 5.3.2 | Podstata a funkce předvahy | 87 |
| 5.3.3 | Druhy, obsah a formy předvahy | 88 |
| 5.3.4 | Předvahy analytické evidence — kontrolní soupisky | 90 |
| 5.4 | Inventarizace hospodářských prostředků | 91 |
| 5.4.1 | Pojem a funkce inventarizace | 91 |
| 5.4.2 | Lhůty a druhy inventarizace | 93 |
| 5.4.3 | Organizace inventarizačních prací, vypořádání inventarizačních rozdílů | 93 |
| 5.5 | Účetní knihy, druhy účetních zápisů | 95 |
| 5.6 | Opravy chybných účetních zápisů | 98 |
| 6 | ZÁKLADY OCEŇOVÁNÍ HOSPODÁŘSKÝCH PROSTŘEDKŮ V ÚČETNICTVÍ | 101 |
| 6.1 | Oceňování a jeho význam v účetnictví | 101 |
| 6.2 | Základní způsoby oceňování v účetnictví, oceňovací principy | 102 |
| 6.2.1 | Oceňování ve skutečných vlastních nákladech | 102 |
| 6.2.2 | Oceňování hospodářských prostředků pomocí reprodukčních pořizovacích cen | 104 |
| 6.2.3 | Oceňování hospodářských prostředků v předem stanovených nákladech, popř. cenách | 105 |
| 6.3 | Oceňování základních skupin hospodářských prostředků v účetnictví | 106 |
| 6.4 | Technika oceňování hospodářských prostředků v účetnictví | 108 |
| 7 | ZÁKLADNÍ HLEDISKA KLASIFIKACE NÁKLADŮ | 115 |
| 7.1 | Výchozí hodnotové kategorie a nákladové pojmy | 115 |
| 7.2 | Základní hlediska klasifikace nákladů | 117 |
| 8 | ÚČETNICTVÍ A ROZHODOVÁNÍ | 122 |
| 8.1 | Stručná charakteristika rozhodování a rozhodovacího procesu | 122 |
| 8.2 | Vztah rozhodování a účetnictví | 123 |

| | | |
|------------|--|-----|
| 8.3 | Účetnictví a krátkodobé rozhodování | 126 |
| 8.4 | Účetnictví a dlouhodobé rozhodování | 128 |
| 8.5 | Výdaje, příjmy, náklady a výnosy podniku | 128 |
| 8.6 | Časové rozlišování nákladů a výnosů | 130 |
| 9 | ÚČETNÍ SOUSTAVY | 135 |
| 9.1 | Kritéria pro rozlišování účetních soustav | 135 |
| 9.2 | Jednoduché účetnictví | 135 |
| 9.2.1 | Charakteristické rysy jednoduchého účetnictví | 135 |
| 9.2.2 | Knihy jednoduchého účetnictví | 136 |
| 9.2.3 | Srovnání jednoduchého a podvojného účetnictví | 139 |
| 9.3 | Soustava podvojného účetnictví | 140 |
| 9.3.1 | Základní vývojové tendence účetnictví | 140 |
| 9.3.2 | Základní typy (způsoby) organizačního a metodického řízení účetnictví o hospodářské činnosti podniku | 143 |
| 9.3.2.1 | Jednookruhová organizace účetnictví s využitím jedné řady rozvahových účtů | 144 |
| 9.3.2.2 | Jednookruhová organizace účetnictví zaměřená v oblasti nákladů na druhové členění a poskytující údaje za podnik jako celek s využitím dvou řad účtů | 145 |
| 9.3.2.3 | Jednookruhová organizace účetnictví s využitím dvou řad účtů, zaměřená na podnik jako celek, vnitropodnikové potřeby v oblasti kontroly nákladů se zajišťují mimoúčetně (statisticky, operativní evidenci) | 147 |
| 9.3.2.4 | Jednookruhová, v oblasti nákladů účelově zaměřená organizace účetnictví, s využitím jedné řady účtů | 148 |
| 9.3.2.5 | Dvouokruhová organizace účetnictví | 150 |
| 9.3.2.6 | Kombinovaná organizace účetnictví s využitím výhod jednookruhového i dvouokruhového účetnictví | 153 |
| 10 | TŘÍDĚNÍ ÚČTŮ | 156 |
| 10.1 | Význam třídění účtů | 156 |
| 10.2 | Základní kritéria třídění účtů | 159 |
| 10.2.1 | Obsahová (předmětná) kritéria třídění účtů | 159 |
| 10.2.2 | Třídění účtů podle funkce a způsobu (metody) účtování na účtech (metodická, strukturální kritéria) | 160 |
| 11 | FORMY ÚČETNICTVÍ, TECHNICKÉ PROSTŘEDKY ZPRACOVÁNÍ ÚČETNÍCH DAT | 167 |
| 11.1 | Účetní forma | 167 |
| 11.2 | Vývoj účetních forem | 168 |
| 11.3 | Účetní formy v podmínkách mechanizovaného a automatizovaného zpracování účetnictví | 172 |
| 11.4 | Technické prostředky zpracování účetnictví | 173 |
| 11.4.1 | Klasifikace technických prostředků | 173 |
| 11.4.2 | Ruční (převážně ruční) zpracování účetnictví | 174 |
| 11.4.3 | Zpracování účetnictví pomocí účtovacích a fakturovacích strojů [tzv. prostředků střední mechanizace] | 174 |
| 11.4.4 | Zpracování účetnictví pomocí strojů na děrné štítky | 175 |
| 11.4.5 | Zpracování účetnictví pomocí počítačů | 177 |
| 12 | ŘÍZENÍ ÚČETNICTVÍ | 181 |
| 12.1 | Nutnost, účel a význam řízení účetnictví | 181 |
| 12.2 | Řízení účetnictví v kapitalistických zemích | 182 |
| 12.3 | Řízení účetnictví v ČSSR | 183 |
| 12.3.1 | Orgány zajišťující jednotné metodické řízení účetnictví | 183 |
| 12.3.2 | Nástroje jednotného metodického řízení účetnictví | 184 |
| 12.3.3 | Zásady konstrukce účtových osnov v socialistických zemích | 186 |
| 12.3.4 | Principy číslování účtů v účtových osnovách | 188 |
| LITERATURA | | 190 |